

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 135854
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 16/11/2012

**ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ" 2007 - 2013
ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ: 2011**

ΑΡ.ΠΡΩΤ. & ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ:	135854/09.10.2012 (Αρ.Πρωτ. ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ: ΟΙΚ. 123640/2.10.2012)
ΤΙΤΛΟΣ Ε.Π.:	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΩΔΙΚΟΣ Ε.Π.:	2007GR161PO005
ΣΤΟΧΟΣ Ε.Π.:	1: ΣΥΓΚΛΙΣΗ
ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΚΩΔ. ΝUTS):	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ : GR11 ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ, GR12 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, GR13 ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, GR14 ΘΕΣΣΑΛΙΑ, GR21 ΗΠΕΙΡΟΣ, GR22 ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, GR23 ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, GR24 ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, GR25 ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, GR41 ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ, GR42 ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ, GR43 ΚΡΗΤΗ, GR30 ΑΤΤΙΚΗ
	ΕΤΠΑ : GR11 ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ, GR14 ΘΕΣΣΑΛΙΑ, GR21 ΗΠΕΙΡΟΣ, GR22 ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ, GR23 ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ, GR25 ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, GR41 ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ, GR43 ΚΡΗΤΗ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ Α (ΤΗΡΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΣΜΠΕ, ΤΗΝ ΕΓΚΥΚΛΙΟ & ΤΙΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ)			
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Καταρτίσθηκε η ετήσια έκθεση;	✓		
Υποβλήθηκε εμπρόθεσμα (έως 30/4 του επόμενου από το έτος αναφοράς);		✓*	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ: 02/10/2012
Υποβλήθηκε στις αρμόδιες Υπηρεσίες;	ΥΠΕΚΑ / ΕΥΣΠΕΔ	✓	
	ΥΠΟΙΑΝ/ ΕΑΣ	✓	Παράλληλη αποστολή στην ΕΑΣ / ΕΥΣΣΑΑΠ
Είναι η ετήσια έκθεση σύμφωνη με το πρότυπο (Παρ.Ι Οδηγιών Παρακολ/σης ΣΠΕ του ΥΠΟΙΟ);		✓**	Η δομή της έκθεσης, αλλά και οι πίνακες που παρατίθενται σ'αυτήν παρουσιάζουν διαφορές σε σχέση με το Υπόδειγμα Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΣΧΟΛΙΑ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

* Η ετήσια έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης δεν υποβλήθηκε σε ημερομηνία που να επιτρέπει την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων – συμπερασμάτων της στη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Υλοποίησης του Προγράμματος για το έτος 2011, η οποία απεστάλη στην ΕΕ με το αρ. πρωτ. ΟΙΚ.120895/27.6.2012 έγγραφο της ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ. Επίσης, τα συμπεράσματά ή και προτάσεις της θα μπορούσαν να έχουν ληφθεί, εναλλακτικά, υπόψη κατά τη 2η αναθεώρηση του προγράμματος, καθώς δεν εκπονήθηκε και Συγκριτική Έκθεση Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης.

** Προτείνεται η δομή γενικά της έκθεσης και ειδικότερα των Πινάκων Ι "Επίδραση Υλοποίησης του Ε.Π." και ΙΙ "Αποτύπωση της Υλοποίησης ανά Άξονα Προτεραιότητας" του Υποδείγματος να διατηρούνται κατά τη σύνταξη της έκθεσης, προκειμένου να απεικονίζονται συγκεντρωτικά οι απαιτούμενες πληροφορίες, αλλά και να υπάρχει ομοιογένεια μεταξύ των εκθέσεων των ΕΠ, με στόχο την εξαγωγή συγκρίσιμων συγκεντρωτικών αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του ΕΣΠΑ. Είναι δε σκόπιμη η αναφορά "Επίτευξη Στόχου από Ολοκληρωμένες Πράξεις" στους Πίνακες, ακόμη και εάν δεν υπάρχουν πράξεις που έχουν ολοκληρωθεί.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ Β (ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ - ΚΕΦ. 2, 3 & 4)			
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Συμπληρώθηκαν οι δείκτες για όλους τους Άξονες;	✓		Στον Πίνακα 19 (εν μέρει αντίστοιχος του Πιν. Ι του υποδείγματος) συμπληρώθηκαν 19 δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης που έχουν επιλεγεί - προταθεί για το Πρόγραμμα. Όπως και στην αντίστοιχη έκθεση του 2010, κάθε δείκτης χρησιμοποιείται σε έναν άξονα.
Συμπληρώθηκαν οι δείκτες για όλες τις περιβαλλοντικές συνιστώσες;		✓	Δεν έχουν επιλεγεί δείκτες για την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών συνιστωσών: "ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ", "ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ" και "ΤΟΠΙΟ - ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"
Συμπληρώθηκαν οι τιμές βάσης και στόχου για όλους τους δείκτες σε επίπεδο Προγράμματος;		✓	Από τους 19 επιλεγέντες δείκτες δεν συμπληρώθηκαν τιμές Βάσης σε 1 και Στόχου σε 2 δείκτες
Συμπληρώθηκαν οι τιμές βάσης και στόχου για όλους τους δείκτες σε επίπεδο Πρόσκλησης;		✓	Όπως παραπάνω αναφέρεται, οι τιμές βάσης και στόχου, που έχουν συμπληρωθεί, αφορούν στο επίπεδο του Προγράμματος. Παρόλο που γίνεται εκτενής αναφορά στις Προσκλήσεις του Προγράμματος στο Παράρτημα της έκθεσης, δεν αναφέρονται οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτές.
Σε περίπτωση αδυναμίας χρήσης δείκτη που έχει επιλεγεί για την περιβαλλοντική παρακολούθηση του Ε.Π., αιτιολογείται η αδυναμία αυτή και πιθανόν προσδιορίζεται η εναλλακτική επιλογή;	✓		Οι δείκτες που έχουν χρησιμοποιηθεί στην έκθεση διαφέρουν από αυτούς που είχαν επιλεγεί για την περιβαλλοντική παρακολούθηση του Ε.Π. Στο υποκ. 3.4 αιτιολογείται η αναγκαιότητα διαφοροποίησης και προτείνονται εναλλακτικές επιλογές οι οποίες όμως δεν επιλύουν το πρόβλημα.
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΣΧΟΛΙΑ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:			
<p>Παρατηρείται, όπως και στην αντίστοιχη έκθεση του 2010, ότι δείκτες κορμού, που προϋπήρχαν στο προγραμματικό κείμενο, δεν χρησιμοποιούνται πλέον για την παρακολούθηση των επιπτώσεων. Υπενθυμίζεται ότι οι δείκτες κορμού είναι υποχρεωτικοί για την παρακολούθηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, με βάση το άρθρο 39 του Εφαρμοστικού Κανονισμού, σχετικά με την υποβολή στοιχείων προόδου μέσω του συστήματος SFC2007 (βλ. Working Documents No2 & No7 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα "Κατευθυντήριες Οδηγίες σε μεθόδους Αξιολόγησης").</p> <p>Στο Πίνακα 17 του κεφαλαίου 3.5 με τίτλο "Σύνοψη δεικτών παρακολούθησης (δείκτες κορμού) ΕΠΠΕΡΑΑ", θα πρέπει να διαγραφεί ο όρος στην παρένθεση "δείκτες κορμού" καθώς δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο των στοιχείων του πίνακα. Οι μόνοι δείκτες κορμού που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση είναι οι:</p> <p>- Δ.10 (Κωδικός ΟΠΣ 29): "Αποκατάσταση περιοχών", όπου δεν είναι συμπληρωμένη η τιμή στόχου, η δε τιμή βάσης είναι 0. Επιπλέον, στην περιγραφή του δείκτη δίνονται μόνο λεπτομέρειες έργων που εντάσσονται στο πρόγραμμα. Με βάση το WD7 στις δράσεις αποκατάστασης περιοχών περιλαμβάνονται οι εκτάσεις μολυσμένων ή υποβαθμισμένων περιοχών που διατίθενται για οικονομικές (εκτός της γεωργίας) ή κοινωφελείς δραστηριότητες. Αναφέρεται ότι ο δείκτης, παρόλο που ήταν προγραμματικός, έλειπε από τις προηγούμενες εκθέσεις, όπου γινόταν χρήση του δείκτη "Αποκατάσταση χώρων ρυπασμένων από επικίνδυνα απόβλητα". Σημειώνεται ότι ο τελευταίος δείκτης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στα ΤΔ πράξεων, ως υποσύνολο του δείκτη κορμού με κωδ. 29.</p> <p>- Δ.7 (Κωδικός ΟΠΣ 32): "Αριθμός ατόμων που επωφελούνται από αντιπλημμυρικά μέτρα προστασίας", όπου δεν είναι συμπληρωμένες οι τιμές βάσης και στόχου. Επιπλέον, στην περιγραφή του δείκτη στην έκθεση προτείνεται ο δείκτης να συμπληρώνεται στα ΤΔΠ. Με βάση το WD7, ο δείκτης προσμετρά τον αριθμό των ατόμων που εκτίθενται σε κίνδυνο πλημμύρας και η επικινδυνότητά τους μειώνεται ως άμεσο αποτέλεσμα έργου Διαρθρωτικού Ταμείου.</p> <p>Στο κεφάλαιο 3 / υποκεφ. 3.4 της υποβληθείσας έκθεσης περιγράφεται η προσπάθεια που έγινε για την επανεξέταση του συνόλου των δεικτών για την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιδράσεων του ΕΠΠΕΡΑΑ. Στην ετήσια έκθεση Σ.Π.Ε. του ΕΠΠΕΡΑΑ για το έτος 2011, επιλέχθηκαν 19 δείκτες, έναντι 14 δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν στην ετήσια έκθεση του 2010. Προστέθηκαν δηλαδή 5 νέοι δείκτες, ενώ σε κάποιους δείκτες έγινε αλλαγή ονομασίας ή και μονάδας μέτρησης σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι διαφοροποιήσεις.</p>			

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΕΡΑΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙΒ. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ 2010		ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΡΙΒ. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ 2011		ΚΩΔ. ΟΠΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ		
α/α	ΔΕΙΚΤΗΣ	Μονάδα μέτρησης	α/α	ΑΠ	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	ΚΩΔ. ΟΠΣ
1	Ισχύς από ΑΠΕ, ΣΗΘΥΑ και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας	MW	2	1	Εγκατεστημένη ενεργειακή ισχύς από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ (MW) και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας συμπεριλαμβανομένης της τηλεθέρμανσης	MW	3403
2	Πληθυσμός για τον οποίο βελτιώνονται τα δίκτυα ύδρευσης ως προς την παρακολούθηση και τον έλεγχο διαρροών	%	3	2	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από αναβαθμισμένα δίκτυα ύδρευσης	αριθμός	1024
3	Προτεραιότητα εξυπηρετούμενος από Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων	από ατόμα πληθυσμού	4	2	Μήκος κατασκευαζόμενων αγωγών	αριθμός	1022
4	Μήκος παρεμβάσεων αντιπλημμυρικής προστασίας	km	6	3	Μήκος κατασκευαζόμενων αγωγών αντιπλημμυρικής προστασίας	km	1031
5	Χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης στερεών αποβλήτων που αποκαθίστανται	αριθμός	8	4	Χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης στερεών αποβλήτων που αποκαθίστανται	αριθμός	1002
6	Έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων	αριθμός	9	4	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων	αριθμός	1045
7	Αποκατάσταση χώρων ρυπασμένων από επικίνδυνα απόβλητα	στρέμματα	10	4	Αποκατάσταση περιοχών	km ²	29
8	Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται με νέους ή αναβαθμισμένους σταθμούς μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης	%	11	6	Ποσοστό πληθυσμού που καλύπτεται με μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης	%	1625
9	Εκπόνηση στρατηγικών χαρτών θορύβου και σχεδίων δράσης σύμφωνα με την Οδηγία 49/2002	%	12	6	Εκπόνηση στρατηγικών χαρτών θορύβου και σχεδίων δράσης σύμφωνα με την Οδηγία 49/2002	αριθμός	1062
10	Αριθμός σχεδίων διαχείρισης σε επίπεδο Περιοχής Ποταμού	αριθμός	13	7	Σχέδια διαχείρισης σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού κατά το άρθρο 13 παρ 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ	αριθμός	1072
11	Ταυτότητες και παρακολούθηση της ποιότητας των νερών ακτών κολύμβησης	%	14	7	Ταυτότητες και παρακολούθηση της ποιότητας των νερών ακτών κολύμβησης	%	
12	Επίλυση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών στα Περιφερειακά Διαμερίσματα της χώρας για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών	αριθμός	16	8	Επίλυση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών στα Περιφερειακά Διαμερίσματα της χώρας για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών	αριθμός	1081
13	Ποσοστό έκτασης προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 των οποίων ενισχύονται οι Φορείς Διαχείρισης	%	18	9	Ποσοστό % έκτασης περιοχών NATURA για τις οποίες έχουν ιδρυθεί Φορείς Διαχείρισης	%	1092
14	Ολοκλήρωση έργου επανασυντήρησης λιμνών Κάρλας	αριθμός	17	9	Ολοκλήρωση έργου επανασυντήρησης λιμνών Κάρλας	αριθμός	1093
			1	1	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός ημερησίως από το ΜΕΤΡΟ	αριθμός	2028
			5	2	Όγκος επαναχρησιμοποιούμενου ύδατος επιρρίσις	M3	1049
			7	3	Αριθμός ατόμων που επηρεάζονται από αντιπλημμυρικά μέτρα προστασίας	αριθμός	32
			15	8	Μελέτες για την προσαρμογή στην οδήγηση 2007/60/ΕΚ για τις πλημμύρες	% ?	1030 ?
			19	10	Υποστηρίξιμοι φορείς	αριθμός	1002

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Από την εξέταση της έκθεσης, προκύπτει ότι το Κεφάλαιο 3 της Έκθεσης αντιστοιχεί στο Κεφ. 2 του Υποδείγματος της Έκθεσης, ενώ στο κεφάλαιο 4 της έκθεσης συμπύσσονται και παρουσιάζονται εν μέρει οι πληροφορίες που απαιτούνται από τα κεφάλαια 3 και 4 του Υποδείγματος της Έκθεσης.

Στη στήλη παρατηρήσεις του ανωτέρω πίνακα, αναφέρονται διάφορες διαπιστώσεις, όπως π.χ. οι διαφοροποιήσεις στην ονομασία 5 δεικτών ανάμεσα στον πίνακα 17 και τον πίνακα 19 (είναι απαραίτητη η οριστικοποίηση των δεικτών που χρησιμοποιούνται). Επίσης, δείκτες που προσμετρούν ωφελούμενο πληθυσμό, κατά γενική αρχή, εντάσσονται στην περιβαλλοντική συνιστώσα "Πληθυσμός - Ποιότητα Ζωής - Ανθρώπινη Υγεία".

Η αναλυτική παρουσίαση των δεικτών στο υποκ. 3.4 περιλαμβάνει περιγραφή, το λόγο χρήσης τους, πηγές άντλησης τιμών βάσης και στόχου, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρήση τους και άλλες πληροφορίες, χωρίς όμως να υπάρχει αναφορά στο είδος του δείκτη (εκρών, αποτελέσματος κ.λπ.), τη συχνότητα και τον υπεύθυνο συμπλήρωσης του κάθε δείκτη, όπως απαιτείται, από τα υποδείγματα και τις σχετικές εγκυκλίους. Επίσης παρουσιάζονται οι δυσκολίες που αντιμετωπίζονται στη μέτρηση των τιμών και γίνονται προτάσεις για αλλαγές, χωρίς ωστόσο να δίνονται ικανοποιητικές λύσεις.

Γενικά οι προσθήκες ή και αλλαγές που έγιναν στους δείκτες, που τελικά χρησιμοποιήθηκαν, απεικονίζουν μεμονωμένες προσπάθειες βελτίωσης στον τομέα της περιβαλλοντικής παρακολούθησης. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται η προσθήκη στην έκθεση του 2011 του δείκτη "Ίδρυση / ενίσχυση Υπηρεσιών που σχετίζονται με την άσκηση περιβαλλοντικής πολιτικής" για την παρακολούθηση των επιπτώσεων από την υλοποίηση δράσεων στον Άξονα Προτεραιότητας 10 "Θεσμοί και Μηχανισμοί", ο οποίος δεν είχε αποτιμηθεί περιβαλλοντικά στην έκθεση του 2010.

Οι δράσεις του συγκεκριμένου άξονα αναμένεται να συμβάλλουν θετικά, έστω και μακροπρόθεσμα, στην εξέλιξη ποικίλων περιβαλλοντικών συνιστωσών (π.χ. Ύδατα, Αέρας, κ.λπ.). Με τη χρήση του μοναδικού δείκτη (εκρών) που τελικά συμπληρώθηκε δεν αποτυπώνονται τα προαναφερθέντα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Στην περιγραφή του δείκτη Δ.13 (κωδ. ΟΠΣ 1072) "Σχέδια διαχείρισης σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού κατά το άρθρο 13 παρ 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ" προτείνεται η αλλαγή της τιμής στόχου από 45 σε 14, με "δεδομένο ότι η έννοια της ΠΛΑΠ είναι συνώνυμη με την έννοια του Υδατικού Διαμερίσματος". Η μέτρηση καλό να παραμείνει ως έχει, ειδάλλως, μπορεί να αλλάξει ο τίτλος του δείκτη σε "Σχέδια διαχείρισης σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος".

Γενικά στην περιγραφή των δεικτών αναφέρονται εκφράσεις όπως "προτείνεται χρήση του δείκτη..." ή "προτείνεται η επαναδιατύπωση της ονομασίας του δείκτη" ή ακόμα και "προτείνεται η χρήση του στα Τεχνικά Δελτία Πράξεων". Αυτές οι αναφορές αναδεικνύουν την αναγκαιότητα επανεξέτασης του συστήματος των δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης, ως προς την καταλληλότητά τους, αλλά και τη συνδρομή τους στην επίτευξη περιεκτικού πορίσματος από την υλοποίηση του συνόλου των δράσεων του προγράμματος.

Στο κεφάλαιο 3.5 "Σύνοψη δεικτών", στον Πίνακα 17 "Σύνοψη δεικτών παρακολούθησης (δείκτες κορμού ?) ΕΠΠΕΡΑΑ", παρατηρείται ότι, στους Άξονες Προτεραιότητας, δεν γίνεται χρήση δεικτών που να αντιπροσωπεύουν τις επιπτώσεις από την υλοποίηση των δράσεων σε όλες ή τουλάχιστον σε διαφορετικές περιβαλλοντικές συνιστώσες. Στον Πίνακα, που ακολουθεί, αποτυπώνεται η χρήση περιβαλλοντικών δεικτών στην υποβληθείσα έκθεση ανά ΑΠ του προγράμματος και ανά περιβαλλοντική συνιστώσα.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ		Α.Π. 1	Α.Π. 2	Α.Π. 3	Α.Π. 4	Α.Π. 6	Α.Π. 7	Α.Π. 8	Α.Π. 9	Α.Π. 10
Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ									
1	ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ - ΧΛΩΡΙΔΑ - ΠΑΝΙΔΑ							1	1	
2	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ		2	1		1		1		1
3	ΕΔΑΦΟΣ - ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ				3					
4	ΥΔΑΤΑ		1	1			2		1	
5	ΑΕΡΑΣ	1				1				
6	ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ									
7	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
8	ΤΟΠΙΟ - ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ									
9	ΚΛΙΜΑΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑ	1								
ν : πλήθος δεικτών παρακολούθησης της περιβαλλοντικής συνιστώσας										

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι δεν συμπληρώθηκαν δείκτες για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στις περιβαλλοντικές συνιστώσες "Υλικά περιουσιακά στοιχεία", "Πολιτιστική Κληρονομιά" και "Τοπίο - Αστικό Περιβάλλον", στις οποίες, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη ΣΜΠΕ και το εγκεκριμένο προγραμματικό κείμενο του ΕΠ, αλλά και από τη φύση των ενταγμένων δράσεων, αναμένονται άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις.

Διαφαίνεται επίσης ότι ο κάθε Άξονας Προτεραιότητας δεν παρακολουθείται σε περισσότερες από 1-2 περιβαλλοντικές συνιστώσες, αξιολογώντας έτσι επιλεκτικά τις επιπτώσεις από την υλοποίηση των δράσεων.

Επίσης, παρατηρείται ότι δεν έχει γίνει χρήση ποιοτικών δεικτών στους οποίους, συνήθως, δεν αντιμετωπίζεται δυσκολία στη συμπλήρωση τιμών βάσης και στόχου.

Όπως και στην έκθεση του 2010, έτσι και στην υποβληθείσα για το έτος 2011, δεν έγινε χρήση σημαντικών δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης, η παρακολούθηση των οποίων θα οδηγούσε σε σαφή συμπεράσματα για τις επιπτώσεις από την υλοποίηση του προγράμματος στο περιβάλλον. Χαρακτηριστικά αναφέρονται δείκτες κορμού, οι οποίοι αναφέρονται στα Έγγραφα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμούς 2 και 7 και θα έβρισκαν ευχερή εφαρμογή στο Ε.Π. με δεδομένη τη φύση των πράξεων που έχουν ενταχθεί :

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΟΡΜΟΥ (ορισμός από W.D. Νο7 της Ε.Ε.)

- **(25) Επιπρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων:** Αριθμός ατόμων στα οποία παρέχεται πόσιμο νερό μέσω δικτύου διανομής πόσιμου νερού ως αποτέλεσμα αύξησης της δυναμικότητας παραγωγής / μεταφοράς πόσιμου νερού λόγω εκτέλεσης έργου, και που πριν δεν εξυπηρετούνταν. Περιλαμβάνονται τα έργα ανακατασκευής, αλλά εξαιρούνται τα έργα αύξησης / βελτίωσης του συστήματος άρδευσης.
- **(27) Αριθμός έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων:** στο δείκτη αυτό μπορούν να προσμετρηθούν, με την έννοια υποδεικτών, τα έργα πρόληψης ρύπανσης, ανακύκλωσης αστικών ή βιομηχανικών αποβλήτων, νέων έργων ΧΥΤΑ ή ΣΜΑ, αύξηση χωρητικότητας ή βελτίωση εγκαταστάσεων αποθήκευσης αποβλήτων ή κλείσιμο ΧΑΔΑ.
- **(23) Αριθμός έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**
- **(31) Αριθμός έργων Πρόληψης κινδύνου**

Όπως αναφέρθηκε, τόσο στην προηγούμενη έκθεση όσο και σε σχετική συνάντηση που πραγματοποιήθηκε μεταξύ εκπροσώπων της Διαχειριστικής Αρχής του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και της Ε.Υ.Σ.ΠΕ.Δ., η χρήση δεικτών που εκφράζουν τις ίδιες τις δράσεις και όχι την επίπτωση στο περιβάλλον από την υλοποίηση των δράσεων θα πρέπει να αποφεύγεται. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό του δείκτη «Ολοκλήρωση Έργου Επαναδημιουργίας Λίμνης Κάρλας» με τιμή βάσης 0 και τιμή στόχου 1. Οι Δείκτες πρέπει να σχεδιάζονται με στόχο τη μέτρηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την υλοποίηση ενός συνόλου δράσεων. Στην περίπτωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» ένας δείκτης περιβαλλοντικής παρακολούθησης είναι εύλογο να χρησιμοποιηθεί σε περισσότερους από έναν άξονες προτεραιότητας, π.χ. : ο δείκτης «Μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου» θα έβρισκε εφαρμογή, τουλάχιστον, στους Α.Π. 1, 4 και 6.

Με την προσέγγιση που έχει γίνει στην επιλογή των δεικτών, κατά τη σύνταξη της έκθεσης, σύμφωνα με την οποία ο κάθε δείκτης αντιπροσωπεύει ένα είδος δράσεων από έναν άξονα προτεραιότητας, δεν είναι εφικτή η εξαγωγή αντιπροσωπευτικού συμπεράσματος για την πορεία των επιπτώσεων από την υλοποίηση του συνόλου των δράσεων του Ε.Π.

Κατ' επέκταση θα πρέπει να επανακαθοριστούν οι τιμές βάσης και στόχου του κάθε δείκτη, οι οποίες στην υποβληθείσα έκθεση είναι συνδεδεμένες με έναν μόνο από τους Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π. καταστρώντας έτσι αδύνατο το συσχετισμό τους με τους στόχους που τίθενται στο Ε.Π.

Σε γενικές γραμμές και δεδομένης της φύσης του Ε.Π., η οποία είναι καθαρά περιβαλλοντική, το σύστημα των δεικτών που χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον θα μπορούσε να εμπλουτιστεί προκειμένου να εξάγονται αντιπροσωπευτικά συμπεράσματα για το σύνολο των δράσεων του Ε.Π. και να αναδεικνύεται ο περιβαλλοντικός χαρακτήρας του Προγράμματος.

Είναι σκόπιμο να γίνει επανεξέταση των τιμών των δεικτών στην έκθεση, με βάση το ΕΠ και την ΚΥΑ έγκρισης της ΣΜΠΕ.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ Γ (ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ - ΚΕΦ. 5)			
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Η αξιολόγηση έγινε για κάθε άξονα προτεραιότητας;	✓		Στο αντίστοιχο κεφάλαιο της έκθεσης γίνεται αναφορά πρόοδο υλοποίησης έργων ανά άξονα προτεραιότητας και όχι αποτύπωση παρακολούθησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων
Τα συμπεράσματα διατυπώθηκαν για κάθε περιβαλλοντική συνιστώσα με βάση τα αποτελέσματα του συνόλου των δεικτών της;	✓		Στο αντίστοιχο κεφάλαιο της έκθεσης γίνεται προσπάθεια αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ανά περιβαλλοντική συνιστώσα, η οποία όμως στηρίζεται περισσότερο στην πρόοδο υλοποίησης πράξεων παρά σε αποτελέσματα του συνόλου των δεικτών

Αξιολογήθηκαν οι ποιοτικοί δείκτες που παίρνουν τιμές ΘΕΤΙΚΗ / ΑΡΝΗΤΙΚΗ/ ΟΥΔΕΤΕΡΗ;			Στο σύστημα δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης, που παρουσιάζεται στην έκθεση, δεν περιλαμβάνονται ποιοτικοί δείκτες
Λήφθηκαν υπόψη οι περιβαλλοντικές προτεραιότητες και υποχρεώσεις της χώρας καθώς και οι σχετικοί γενικοί και ειδικοί στόχοι του ΕΣΠΑ;			Στην αξιολόγηση δεν γίνεται σχετική αναφορά
Λήφθηκαν υπόψη η στοχοθεσία του Ε.Π. και η ΚΥΑ έγκρισης της ΣΜΠΕ του Ε.Π;	✓		
Εντοπίστηκαν απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις κατά την αξιολόγηση;		✓	
Αν ΝΑΙ, προτείνονται τρόποι αντιμετώπισης των απρόβλεπτων δυσμενών επιπτώσεων (Επανορθωτικά μέτρα ή μέτρα άμβλυνσης);			
Είναι ικανοποιητικές οι προτάσεις των επανορθωτικών μέτρων;			
Υπάρχουν επιπτώσεις που δεν αξιολογήθηκαν στην ετήσια έκθεση και θα έπρεπε να αξιολογηθούν;	✓		Η Ετήσια Έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα πρέπει να συνδέεται με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, με τη σαφή εξέταση των επιπτώσεων που αναφέρονται σ' αυτήν
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΣΧΟΛΙΑ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:			
<p>Στο κεφάλαιο 4 της Έκθεσης περιγράφεται η πρόοδος υλοποίησης έργων ανά άξονα προτεραιότητας και στο κεφάλαιο 5 η αντίστοιχη πρόοδος ανά περιβαλλοντική συνιστώσα, χωρίς όμως αυτό να γίνεται με τη χρήση δεικτών. Όπως αναφέρθηκε και στο πεδίο συμπερασμάτων των κριτηρίων Γ του παρόντος εντύπου αξιολόγησης, η επιλογή των δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν δεν είναι αντιπροσωπευτική για το σκοπό της αξιολόγησης των περιβαλλοντικών επιδράσεων από την υλοποίηση του Προγράμματος. Αυτό φαίνεται και από την προσπάθεια αξιολόγησης που καταβάλλεται στο κεφ. 5 της υποβληθείσας έκθεσης, όπου, λόγω αδυναμίας εξαγωγής πορίσματος από τη χρήση των δεικτών, γίνεται εκτενής χρήση των "πληρωμών", που όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται "θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως δείκτες ολοκλήρωσης των ενταγμένων πράξεων... υποδεικνύοντας απτά αποτελέσματα".</p> <p>Με δεδομένο ότι οι τιμές βάσης και στόχου των δεικτών της έκθεσης αντιπροσωπεύουν περισσότερο δράσεις παρά επιπτώσεις και ότι οι τιμές αυτές δεν μπορούν να αθροιστούν ανά Άξονα Προτεραιότητας, θεωρείται ότι η παρούσα αξιολόγηση δεν μπορεί να οδηγήσει σε ένα συνολικό και περιεκτικό πόρισμα για την πορεία του προγράμματος, σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις.</p> <p>Επίσης, σημειώνεται η έλλειψη παρακολούθησης των επιπτώσεων στις περιβαλλοντικές συνιστώσες "Υλικά περιουσιακά στοιχεία", "Πολιτιστική Κληρονομιά" και "Τοπίο - Αστικό Περιβάλλον", στις οποίες, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη ΣΜΠΕ και το εγκεκριμένο προγραμματικό κείμενο του ΕΠ, αλλά και από τη φύση των ενταγμένων δράσεων, αναμένονται άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις.</p> <p>Στο κεφάλαιο 6 "Συμπεράσματα - Προτάσεις" γίνεται επανάληψη αναφοράς στους χρησιμοποιηθέντες δείκτες, όπου μάλιστα τονίζεται η αποδοχή της αποκλειστικής σύνδεσης του κάθε δείκτη με έναν μόνο άξονα προτεραιότητας του ΕΠΠΕΡΑΑ. Όσον αφορά στις τιμές βάσης και στόχου των δεικτών, οι οποίες όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται "άλλοτε εξαγονται από το έγγραφο προγραμματισμού και άλλοτε συνδέονται με τα δεδομένα βάσης στις Περιφέρειες παρέμβασης", προτείνεται να έχουν κοινό σημείο αναφοράς το εθνικό επίπεδο, δεδομένης της εθνικής εμβέλειας του προγράμματος. Τέλος, στο κεφάλαιο 6 γίνεται παρουσίαση πινάκων και γραφημάτων που αποτυπώνουν τη χρήση δεικτών περιβαλλοντικής παρακολούθησης σε επίπεδο Τεχνικών Δελτίων Πράξεων (ΤΔΠ) και προϋπολογισμού, στοιχεία από τα οποία δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τις επιδράσεις της υλοποίησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. στο περιβάλλον.</p> <p>Κλείνοντας, τονίζεται εκ νέου η αναγκαιότητα αναθεώρησης του συστήματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης του προγράμματος, ούτως ώστε με τη χρήση κατάλληλων κριτηρίων να εξαγονται αντιπροσωπευτικά συμπεράσματα που συσχετίζονται με τον έγκαιρο εντοπισμό απρόβλεπτων επιπτώσεων και τη λήψη των κατάλληλων επανορθωτικών μέτρων.</p>			

ΚΡΙΤΗΡΙΑ Δ (ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ)			
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Συμπληρώθηκαν οι δείκτες για όλα τα ενταγμένα έργα; (βάσει της σχετικής αναφοράς από το ΟΠΣ)	✓*		*πολλοί από τους δείκτες των ενταγμένων έργων διαφέρουν από αυτούς που έχουν χρησιμοποιηθεί στην Έκθεση για την περιβαλλοντική παρακολούθηση του προγράμματος
Συμπληρώθηκαν οι δείκτες για όλα τα ολοκληρωμένα έργα; (βάσει της σχετικής αναφοράς από το ΟΠΣ)	-	-	Στην έκθεση δεν γίνεται αναφορά σε ολοκληρωμένα έργα
Συμπληρώθηκαν οι δείκτες Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης στα Τεχνικά Δελτία Πράξεων και καταχωρήθηκαν στο ΟΠΣ; (βάσει της σχετικής αναφοράς από το ΟΠΣ)	✓*		*πολλοί από τους σχετικούς δείκτες διαφέρουν από αυτούς που έχουν χρησιμοποιηθεί στην Έκθεση για την περιβαλλοντική παρακολούθηση του προγράμματος
Τηρήθηκε από τη ΔΑ/ΕΔΑ η συμπλήρωση των Φύλλων Εξέτασης Συμβατότητας Πράξεων με τη ΣΜΠΕ του Ε.Π.; (βάσει επικοινωνίας με ΔΑ/ΕΔΑ του Ε.Π.)	✓**		** Το Φύλλο Εξέτασης Συμβατότητας Πράξης άρχισε να επισυνάπτεται στις Προσκλήσεις του Ε.Π. από τα μέσα του 2010.
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΣΧΟΛΙΑ / ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:			
<p>Από διασταύρωση των στοιχείων της Έκθεσης με τα στοιχεία του ΟΠΣ (ημερομηνία λήψης στοιχείων: 24/01/2012), προκύπτει ότι έχουν συμπληρωθεί στο ΟΠΣ περιβαλλοντικοί δείκτες στις ενταγμένες Πράξεις, οι οποίοι όμως, σε αρκετές περιπτώσεις, είναι διαφορετικοί από αυτούς που παρουσιάζονται στην υποβληθείσα Ετήσια Έκθεση Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης.</p> <p>Το Φύλλο Εξέτασης Συμβατότητας Πράξεων (ΦΕΣΠ), υπόδειγμα του οποίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της υποβληθείσας έκθεσης, επισυνάπτεται στις Προσκλήσεις του Ε.Π. που δημοσιεύτηκαν μετά τα μέσα του έτους 2010. Στο κείμενο όμως των Προσκλήσεων δεν υπάρχουν οδηγίες προς τους δικαιούχους για τη συμπλήρωσή του ΦΕΣΠ, με αποτέλεσμα, τις περισσότερες φορές, να μην παρουσιάζεται συμπληρωμένο από τον δικαιούχο.</p> <p>Η χρήση του Φύλλου Εξέτασης Συμβατότητας προτεινόμενης Πράξης με την ΚΥΑ έγκρισης της ΣΜΠΕ του ΕΠΠΕΡΑΑ, αναφέρεται μεν στο υποκεφ. 3.3 "Διαδικασία περιβαλλοντικής παρακολούθησης" αλλά δεν εμφανίζονται αποτελέσματα από την εφαρμογή του στο σύστημα περιβαλλοντικής παρακολούθησης του Προγράμματος.</p> <p>Το Παράρτημα V "Περίληψη Προσκλήσεων" (όγκου 110 σελίδων), που έχει προστεθεί στην Έκθεση Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης του ΕΠΠΕΡΑΑ για το έτος 2011, στο οποίο παρουσιάζονται οι Προσκλήσεις ανά άξονα, με αναφορά σε τελικούς δικαιούχους, προϋπολογισμό, ημερομηνίες λήξης υποβολής προτάσεων, περιγραφές δράσεων και έργων, δεν τροφοδοτεί την έκθεση με χρήσιμες και επί του θέματος επεξεργασμένες πληροφορίες. Σημειώνεται ότι στο Παράρτημα δεν υπάρχει καμία αναφορά στους δείκτες των προσκλήσεων, που ενδεχομένως θα πρόσφερε σχετική με το θέμα πληροφόρηση.</p>			

**ΤΕΛΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ**

Οι 9 από τους 11 άξονες προτεραιότητας του Ε.Π. "Περιβάλλον και Αειφόρος" που εξετάζονται είναι:

Α.Π.1 "Προστασία Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος & Αστικές Μεταφορές – Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας"

Α.Π.2 "Προστασία και διαχείριση υδατικών πόρων"

Α.Π.3 "Πρόληψη και Αντιμετώπιση Περιβαλλοντικού Κινδύνου"

Α.Π.4 "Προστασία Εδαφικών Συστημάτων – Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων"

Α.Π.6 "Προστασία Ατμοσφαιρικού Περιβάλλοντος – Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής"

Α.Π.7 "Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων"

Α.Π.8 "Πρόληψη και Αντιμετώπιση Περιβαλλοντικού Κινδύνου"

Α.Π.9 "Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας"

Α.Π.10 "Θεσμοί και Μηχανισμοί"

Σημειώνεται ότι οι Άξονες 1, 2, 3 και 4 χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), ενώ οι Άξονες 6, 7, 8, 9 και 10 από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Οι Άξονες 5 και 11 αφορούν στην Τεχνική Βοήθεια του ΕΠ από το ΤΣ και το ΕΤΠΑ αντίστοιχα.

Η ετήσια έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», για την περίοδο 2011, καταρτίστηκε, εν γένει, σύμφωνα με το «Υπόδειγμα της Ετήσιας Έκθεσης» και υποβλήθηκε σε ημερομηνία, η οποία δεν επιτρέπει την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων – συμπερασμάτων της στη σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Υλοποίησης του Προγράμματος για το έτος 2011, αλλά ούτε και στο ήδη υποβληθέν στην ΕΕ κείμενο της 2ης αναθεώρησης του προγράμματος.

Για την περιβαλλοντική παρακολούθηση του Προγράμματος χρησιμοποιήθηκαν 19 δείκτες, χωρίς ωστόσο να καλύπτονται οι περιβαλλοντικές συνιστώσες "ΥΛΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ", "ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ" και "ΤΟΠΙΟ - ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ", στις οποίες, με βάση τη ΣΜΠΕ, αναμένεται επίδραση από την υλοποίηση του προγράμματος. Η αποκλειστική σύνδεση του κάθε δείκτη με έναν μόνο Άξονα Προτεραιότητας, καθώς και η χρήση δεικτών που εκφράζουν τις ίδιες τις δράσεις είναι σκόπιμο να αποφεύγεται.

Για την παρακολούθηση του προγράμματος, ως προς την επίπτωσή του στο Περιβάλλον, θα πρέπει το σύστημα των δεικτών παρακολούθησης να επανεξεταστεί και εμπλουτιστεί, προκειμένου να επιτρέπεται η άθροιση των τιμών τους (βάσης και στόχου) ανά άξονα προτεραιότητας, έτσι ώστε να εξάγεται ένα συνολικό και περιεκτικό πόρισμα για την πορεία του προγράμματος σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και επιπλέον να αναδεικνύεται ο περιβαλλοντικός χαρακτήρας του Προγράμματος.

Για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση του προγράμματος, θα πρέπει να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των δεικτών που καταχωρούνται στο ΟΠΣ και των δεικτών που παρουσιάζονται στην έκθεση.

Οι διαπιστώσεις της αξιολόγησης της Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. για το 2011 συνδέονται με τις σχετικές παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά την εξέταση της αντίστοιχης Έκθεσης για το έτος 2010. Είναι σκόπιμο οι διαπιστώσεις αυτές να ληφθούν υπόψη, ώστε η επόμενη ετήσια έκθεση να δίνει τη δυνατότητα εξαγωγής συγκεκριμένων και συνδεδεμένων με τους στόχους του Προγράμματος συμπερασμάτων. το ζητούμενο είναι, με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Ε.Π., να καταστεί δυνατόν να ληφθούν, εφόσον κάτι τέτοιο απαιτείται, τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα ή μέτρα άμβλυσης των επιπτώσεων.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ		ΠΡΟΪΣΤ. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
B. ΑΣΗΜΑΚΗ 16/11/2012		X. ΚΟΥΡΤΕΛΗ 16/11/2012